

Arany János:

A fülemile

A fülemüle vagy csalogány

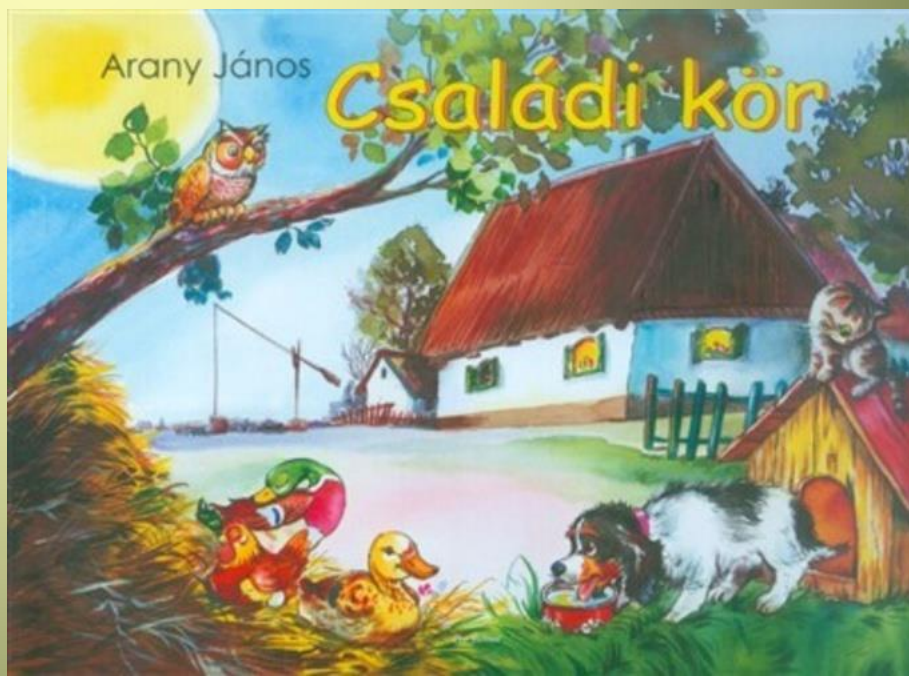
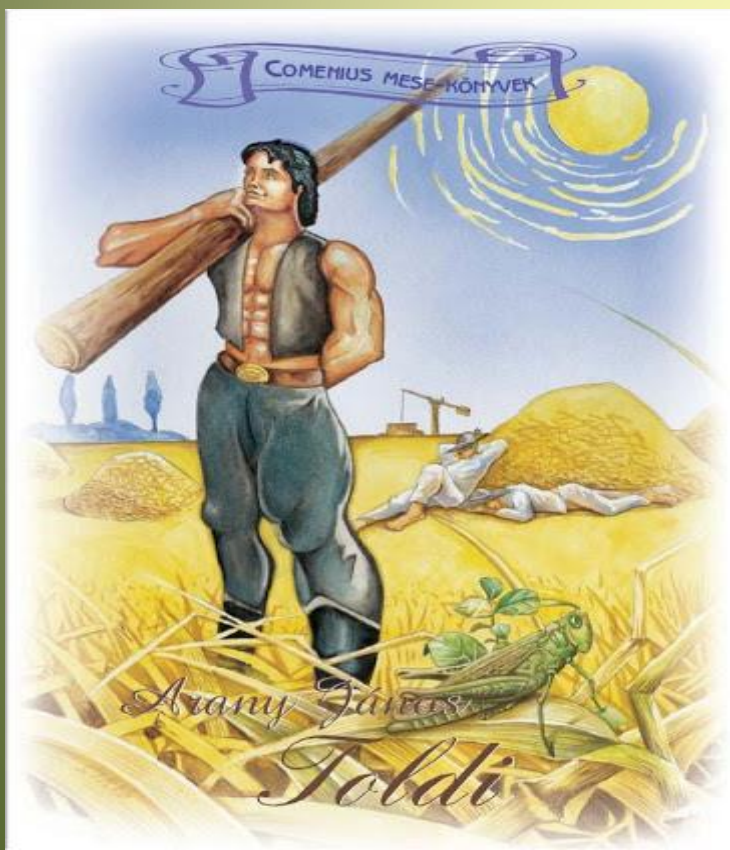
- A fülemüle vagy csalogány (*Luscinia megarhynchos*) a madarak osztályának a verébalakúak (Passeriformes) rendjéhez és a légykapófélék (Muscicapidae) családjához tartozó faja
- Mária-képeken és a mennyország ábrázolásain a lélek örök boldogság utáni vágyának megtestesítője. Éjjeli éneke miatt a szerelem és a vágy jelképének is tartják.
- Blaha Lujzát gyakran nevezik a nemzet csalogányának

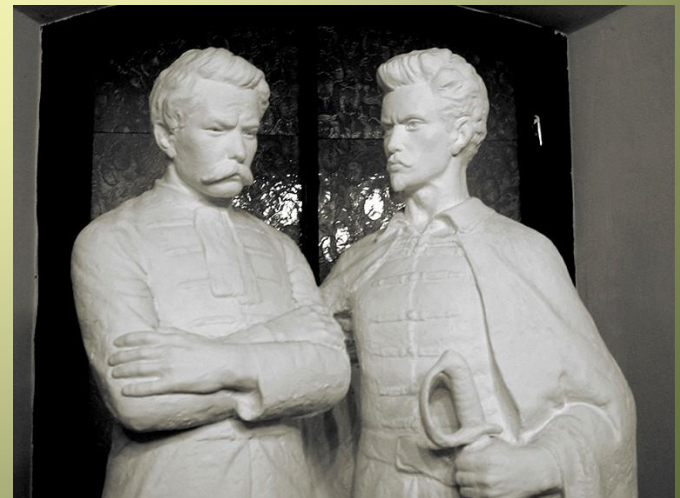
Arany János (1817-1882)

- A vers 1854-ben keletkezett.
- Ezekben az években Arany János **Nagykőrösön** tanít, itt születnek híres balladáái.
- Versei a nagykőrösi korszakban még tele vannak fájdalommal a szabadságharc bukása és a szeretett barát – **Petőfi** – elvesztése miatt. Ebben a korban veszi kezdetét Magyarországon a pártok kialakulása.

- Arany ebben a műben azt szeretne volna bemutatni, hogy két veszekedő fél közül mindig a harmadik jár jól.
- A vers egy **példázat**: olyan történet, elbeszélés, amely erkölcsi útmutatást, tanulságot tartalmaz.

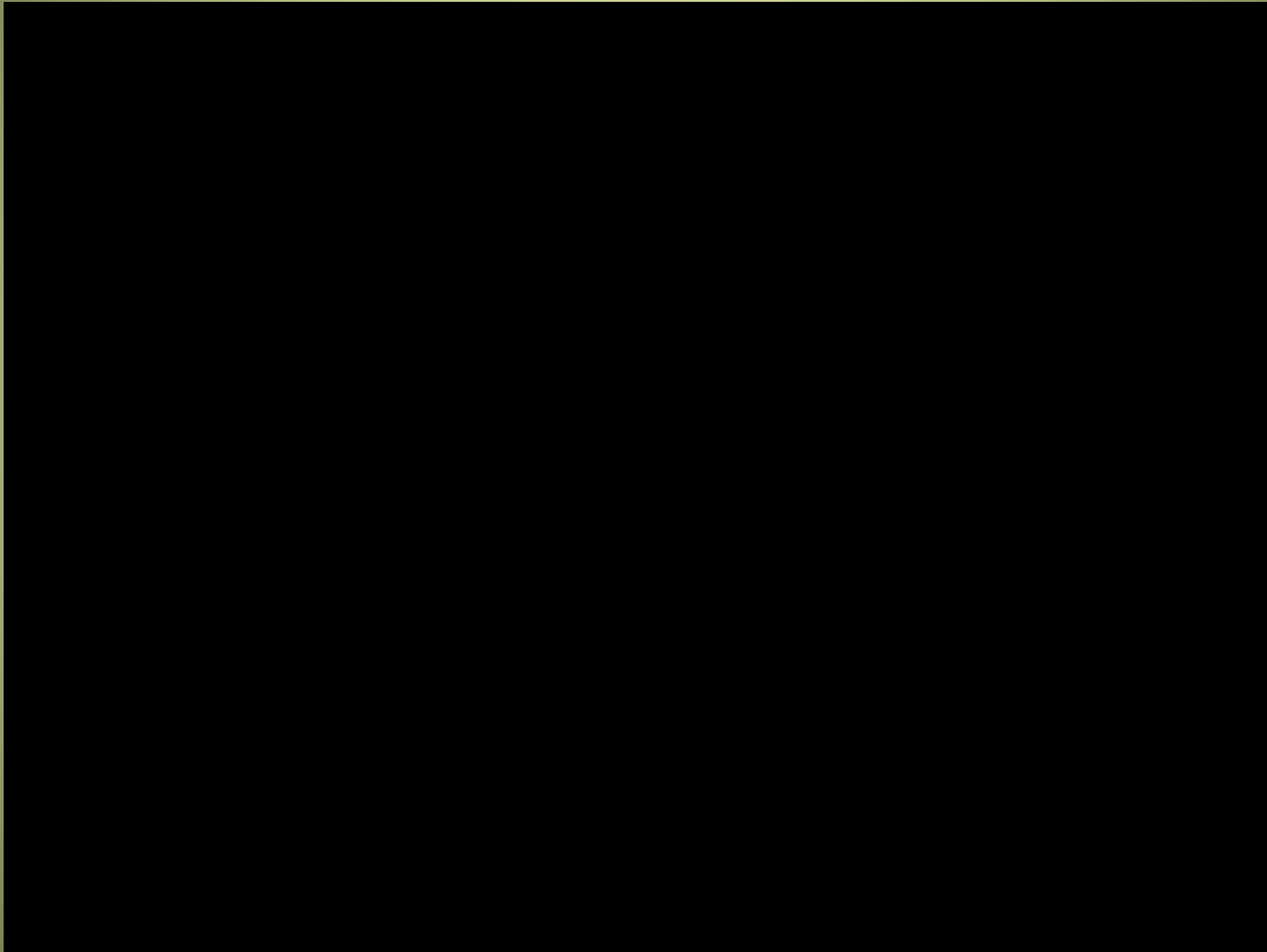
Valahol a Tiszaháton
Élt egy gazda: Pál barátom,
S Péter, annak tőszomszédja
Rólok szól e rövid példa.

- **Vándoranekdota**

Az anekdota rövid, prózai alkotás, a végén csattanóval vagy erkölcsi tanulsággal.

A vers műfaja: **elbeszélő költemény**

Az elbeszélő költemény magán viseli a líra és az epika műnemének jellemzőit is.

- A mű rövid tartalma...
- *-egy gyékényen árul* - megértik egymást valami rossz dologban, cinkosok
- *-corpus juris* - törvénytár
- **EPIKUS VONÁSOK:**
- történetet mesél el
- az epikus művek szerkezete jellemzi:
  - I. Előkészítés/Expozíció: Péter és Pál bemutatása
  - II. Bonyodalom: Madárfütyty a diófáról
  - III. Kibontakozás: Péter és Pál összeverekedik, látogatások a bírónál, a bíró felkészül az ítélethirdetésre
  - IV. Tetőpont: Az ítélet
  - V. Megoldás: A magyarok békében és szeretetben élnek (irónia)

- NÉPMESEI MOTÍVUMOK:

- névválasztás (Péter és Pál)
- itt is homály fedi a történet pontos helyét és idejét

„Hajdanában, amikor még
Így beszélt a magyar ember:
Valahol a Tiszaháton
Élt egy gazda: Pál barátom.”

- Igazságszolgáltatás: Hallja kendtek!

Se ide nem, se oda nem
Fütyöl a madárka, hanem
(Jobb felől üt) nekem fütyöl,
(Bal felől üt) nekem fütyül.
Elmehetnek.

Epikus közlésformák

- A történetmondás közelít az élőbeszédhez. Ehhez Arany mesteri érzékkel változtatja az epikus közlésformákat. **Leírások, párbeszéd, elbeszélő közlésformák váltják egymást:**

„Istenem uram, Beh szépen
Fütyöl ez az én madaram!
Kendé bizony az árnyéka!
Mert olyat mondok, hogy még a..”

- Ami igazán élővé teszi a szöveget, az az író közvetlen beleszólása az eseményekbe:

„ De, hogy a dologra térjek...”

- LÍRAI VONÁSOK:

- verses forma

- **érzelmek:** A líra legjellemzőbb tulajdonsága az érzelmek bemutatása. Péter és Pál érzelmeiből igen szép csokorra valót kapunk. Harag, sértettség, bosszúállás szerepelnek világukban.

„Pál azonban bosszút forral,
És ahogy van, véres orral
Megy panaszra , bírót búsít,“

- **A szereplők jellemzése**

- Arany János nem foglalkozik szereplői külső megjelenítésével, annál inkább a belső értékeket –vagy azoknak hiányát mutatja be minden lehetséges eszközzel.
- A bíró sem különb, korrupt kishivatalnok, aki mindkét féltől elfogadja a kenőpénzt, végül nem mer egyik fél javára sem dönteni.

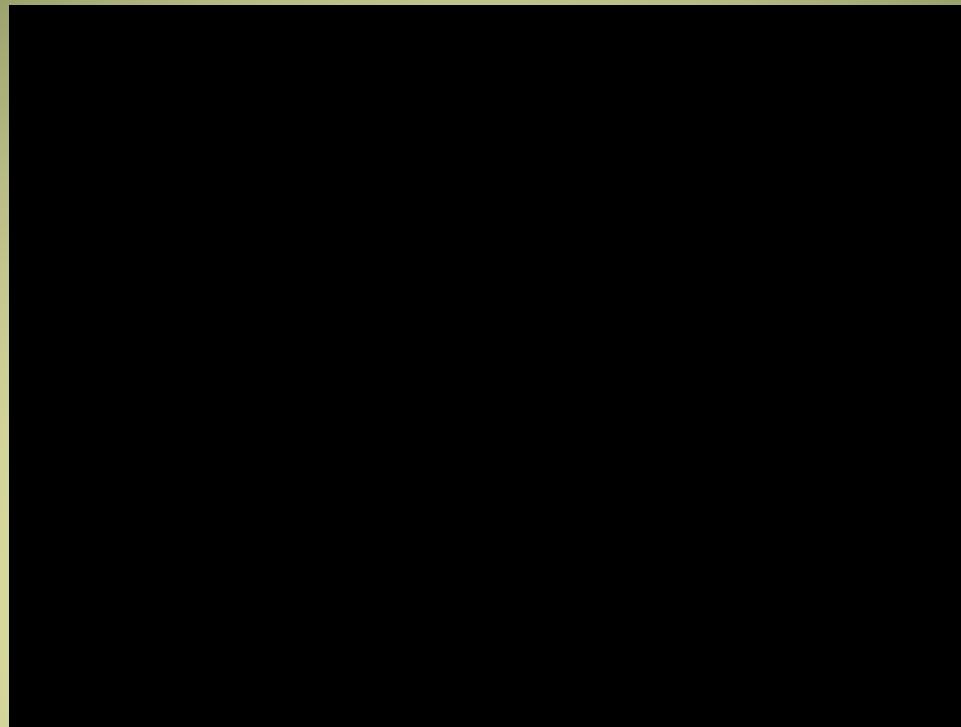

- A megjelenítés eszköze:

-az **irónia** – a gúny egyik fajtája –

Az ellenkezőjét mondja annak, amit igazából gondol.
A túlzott dicséret, a túlzott tiltakozás azonban egyértelművé teszi a költő valódi gondolatait:
az emberek ma is kicsinyes dolgokon veszekednek.

„A rokonság / Csupa jószág,
A testvérek / Összeférnek,
Felebarát / Mind jó barát”

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!